

100 aastat Konstantin Türnpu sünnist

13. augustil möödus 100 aastat helilooja Konstantin Türnpu sünnist. Tema huvi muusika vastu avaldas juba üsna varases nooruses. Esialgu rahuldas poisike oma musitseerimishimu laulmisega, millele lisandus päris kummaline saade — kujudavate akordide loomine kätejuhtuval lauajupil. Kreiskoolis õppides moodustas K. Türnpu kaasõpilastest meeskoori, 16-aastasena pani ta aluse segakoorile «Salme». Selle kooriga andis ta mitmeid kontserte Aleksandrikooli heaks. 1884. a. kutsuti nooruk «Lootuse» meeskoori juhiks.

Muusikalise erihariduse omandas Türnpu Peterburi konservatooriumis. Juba õpingute ajal ilmusid ajalehtedes tunnustavad sõnumid K. Türnpu kui organisti esinemise kohta kodumaal. «Olevik» nr. 42 kirjutab 1891. aastal: «Eilse kontserdi järele võime nüüd ka meie üel-

da, et noor kunstnik suurt osavust näitab ja oma koolile, Peterburi konservatooriumile, kõigiti au teeb.»

Konservatooriumile järgnes aasta õpinguid Saksamaal. Kui sellele järgneval perioodil oli K. Türnpu Tallinna saksa meeskoori «Revaler Liedertafel» ja Niguliste lauluseltsi segakoori juhiks, andis ta ka V ja VI üldlauupeo ning mitme maakondliku laulupäeva juhtina oma panuse eesti laulupidude kunstilisele kasvule.

K. Türnpu viljakam tegevus eesti meeskooritraditsioonide süvendamisel algas 1916. aastast, millal ta asus Tallinna Meestelaulu Seltsi koorijuhiks. Selle koori kõrge kunstiline tase leidis tunnustust ka Rootsis, Norras ja Soomes, kus käidi kontserdireisidel.

Suurt organiseerimistööd tegi K. Türnpu Eesti Lauljate Liidu asutajana ja suunajana. 1921. a. alates oli Eesti Lauljate Liidul oluline koht Esimese Maailmasõja tagajärjel soikunud kooride ta-

gevuse taaselustajana ja laulupidude korraldajana. Paralleelselt koorijuhiga töötas K. Türnpu ka kolm aastakümnet muusikaõpetaja Tallinna keskkoolides.

K. Türnpu loominguilise pärandi moodustavad koori- ja soololaulud. Kui helilooja lõi nooruses põhiliselt eeleegilisi loodus- ja armastuslaule, mille helikeelgi oli mõneli mõjutatud sentimentalismist, siis hilisema perioodi looming on hoopis teiseilmeline. Siin on helilooja juba tugeva isikupäraga meister, kes tõi oma loominguga eesti koorimuusikasse värvi, tundeid, harmoonilisi võtteid, tundeid kontraste ja energilist püüdlemist valguse poole. Tema tippteosed «Valour», «Priuse hommikul», «Talvine õhtu», «Mull' lapsepõlves rääkis», rahvalauluseade «Meil aia äärne tänavas» jt. on oma iganematu väärtusega alati nauditavad. Selle tõttu on nad jäänud ka asendamatuiks meie kontsertkooride ja laulupidude kava-